

det for det andet Ting er mindre magtpaaliggende, naar det gælder om Valg til Landsstinget, end for dette Ting. Jeg kan derfor ikke tro, at den Bestemmelse, som staar i § 3 i det foreliggende Lovforslag, kan blive staaende i dette Ting, vi maa stemme den ud, thi gøre vi det ikke, ere vi inde paa en Bane, som jeg anser for at være betænkelig af Hensyn til Grundlovens § 37. Jeg kan meget godt forstaa, at der er noget vist forunderligt i, at en saa stor By som Esbjerg allerede er, og som stadig vokser, skal nøjes med een Balmmand, men det er jo en Gang saaledes, at naar Grundloven bestemmer det, maa Esbjerg finde sig deri, saaledes som man i forskellige andre Retninger maa finde sig i, at hvad der en Gang staar i Grundloven, kunne vi ikke forandre ad den almindelige Lovgivnings Vej. Jeg tillader mig derfor i den Henseende at slutte mig til den ærede første Taler (Johnsen), og jeg mener ikke, at vi kunne lade dette Lovforslag passere gennem det høje Ting, uden at tage den Bestemmelse ud, som jeg nylig har nævnt i § 3.

Madsen-Nygdal: Jeg skal ikke fortsætte dette Ordskifte videre angaaende Fortolkningen af § 37, men naar den ærede sidste Taler sagde, at Grundloven bestemmer, at kun de 6 Handelspladser rykke op lige med Købstæderne, saa er det jo netop det, der er rejst Tvivl om, hvorvidt Grundloven bestemmer det. Grundloven siger, at til Købstæderne henregnes de 6 Handelspladser eller Byer, som da eksisterede, men taler ikke videre om senere opstaaende Byer. Jeg maa tillade mig at tro, at Lovgivningsmagten uden nogen som helst Grundlovsforandring har det i sin Magt at bestemme, til hvilken som helst Tid, om denne eller hin By skal gives fuld Købstadret, og ligesom jeg antager, at Lovgivningsmagten har Ret til bestemme, at denne eller hin By skal regnes lig med Købstæderne i det hele taget, antager jeg ogsaa, at det maa være Tilfældet med enkelte Rettigheder. Jeg skal ikke forfølge dette videre, men jeg ser meget godt, at det ærede Medlem har Ret i, at dette Spørgsmaal for en stor Del vil forrykke Forholdet med Hensyn til det kommende Landsstingsvalg. Det er ganske vist Tilfældet, men det ærede Medlem maa ogsaa lægge Mærke til, at den Opfattelse, han hævder, vil forrykke Forholdene meget betydeligt til den anden Side, men jeg skal for øvrigt ikke fortsætte Debatten om denne Sag videre.

Johnsen: Det er lige over for det ærede Medlem for 7de Kreds (Madsen-Nygdal),

at jeg vil tillade mig en Bemærkning i Anledning af, hvad han udtalte om, at det kunde være tvivlsomt, om Esbjerg saa kunde være Sognekommune, naar den blev Handelsplads, og jeg skal da sige, at den er Sognekommune og derfor maa vedblive at være Sognekommune i den Betydning, her er Tale om, nemlig med Hensyn til Landsstingsvalgene, idet man maa se hen til, at Grundlovens § 37, som ofte nok omtalt, udtrykkelig opregner de Kommuner, der skulle henregnes til Købstæderne, uden at være det. — Naar det ærede Medlem mente, at det var meget ubilligt, maa herved bemærkes, at det samme kan gøres gældende af saa mange andre Kommuner, og skulde man lade dette være det afgørende, at det er en Ubillighed, vilde der komme en Mængde Kommuner frem og gøre det samme gældende, og saa maatte Ordningen i alt Fald blive ganske anderledes, end den er etableret ved Grundloven, thi allerede ved Grundlovens Givelse var der stor Forskel paa Indbyggertallet i Kommunerne. Jeg skal for øvrigt ikke komme videre ind paa Fortolkningen af § 37, idet jeg ikke antager, at man kommer videre derved.

Roch: Jeg vil lige over for det ærede 3dje Medlem for 7de Kreds (Madsen-Nygdal) blot tillade mig den Bemærkning, at naar han sagde, at Grundlovens § 37 nævner seks Handelspladser, saa er det jo ikke Tilfældet. Nej, det er netop det, den ikke gør. Den nævner seks Kommuner, nemlig Frederiksberg, Frederiksværk, Marstal, Silkeborg, Løgstor og Nørre-Sundby. Nu vil det ærede Medlem tro, at man ved en almindelig Lov kan ved Siden af disse seks indskyde en syvende, Esbjerg. Det er det, jeg formener, ikke kan gøres. Det vil erkendes — jeg anser det i alt Fald næppe for tvivlsomt — at Lovgivningsmagten kan give en enkelt Kommune Købstadrettigheder, det kan en almindelig Lov, men en almindelig Lov kan ikke forandre de Bestemmelser, som findes i Grundloven. Det kan kun ske ad grundlovmæssig Vej, og det sker ikke derved, at vi nu sætte ind i en Lov Bestemmelser om Esbjergs kommunale Forhold. Jeg tror, Lovgivningsmagten her staar over for et Spørgsmaal, hvor den bør være meget varsom ved at gøre noget, som paa nogen Maade kan findes at være i Strid med Grundlovens udtrykkelige Ord, hvad end saa Meningen og Tanken har været, den Gang Grundloven blev skrevet. Man kan naturligvis saa det forandret, men kun paa grundlovmæssig Maade under de Former, som en Grundlovsforandring fordrer.